

S p r a w o z d a n i e

komisyi szkolnej o petycyi Rady szkolnej miejscowej, Zwierzchności gminnej i Obszaru dworskiego w Polance Wielkiej powiatu Biała o zezwolenie na zastosowanie ustawy szkolnej z dnia 24. kwietnia 1894 dz. ust. kr. Nr. 49 przy repartycyi kosztów budowy szkoły ludowej w tej gminie.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna miejscowa wspólnie z Zwierzchnością gminną i Obszarem dworskim w Polance Wielkiej wniosła petycję do Wysokiego Sejmu o zezwolenie jej na przeprowadzenie repartycyi kosztów nowo rozpoczętej budowy szkoły ludowej w tejże gminie z zastosowaniem ustawy krajowej o kosztach zakładania i utrzymania szkół ludowych z dnia 24. kwietnia 1894. dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 49.

W petycyi tej podniesiono konieczną potrzebę postawienia nowego budynku szkolnego w miejsce istniejącego, zupełnie zniszczonego, starego budynku, w którym nadto z powodu ciasnoty nie można pomieścić dzieci szkolnych w obec ciągle wzrastającej frekwencyi dzieci podlegających obowiązкови szkolnemu.

Przedłożono plany, według których budynek szkolny

a) ma być piętrowy i obejmować w parterze we wschodniej połowie pomieszkanie dla kierownika, a w danym razie także dla drugiego nauczyciela, składające się z 4 ubikacyi mieszkalnych, zaś w zachodniej połowie mieści się pierwsza sala naukowa o pojemności 10 metrów długości, a 7 metrów szerokości; w środku urządzoną będzie sień przechodnia $3\frac{1}{2}$ metra szeroka;

b) na piętrze mieszczą się dwie sale naukowe, każda 10 metrów długości, a 7 metrów szerokości; w połowie sieni można urządzić bądź to kancelaryę, bądź też bibliotekę szkolną;

c) w suterrenach pod sienią pomiędzy fundamentami bocznymi ścian znajdują się piwnice na skład węgla, bądź też artykułów spożywczych, służących do zaspokojenia codziennych potrzeb życia.

Według dołączonego do petycyi kosztorysu kosztu wystawienia samegoż budynku wynoszą	13.350 zł.
zakupno gruntu pod szkołę i ogród	800 „
wewnętrzne urządzenie trzech sal naukowych	370 „
czyli razem wzięwszy kosztu nowej szkoły wynoszą	<u>14.520 zł.</u>

Repartycyi tych kosztów między dwór a gminę dotąd nie przeprowadzono, chociaż rozpoczęto budowę szkoły jeszcze w r. 1894 pod naciskiem c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Z poruszonych motywów w przedłożonej Wysokiemu Sejmowi petycji jako też z przedłożonych alegatów widzi komisya szkolna, że konieczność postawienia nowego budynku szkolnego w gminie Polance Wielkiej i rozpoczęcia tej budowy jeszcze w roku 1894. była nieodzowną, gdyż polecenie w tym względzie c. k. Rady szkolnej okręgowej w Białej z dnia 24. czerwca 1892. l. 158 wyraźnie motywowało na podstawie kilkakrotnych rewizyj przez c. k. Inspektora jakoteż i c. k. lekarza powiatowego dokonanych, że lokal dotychczasowy na szkołę używany jest za nadto niski, ciemny, ciasny, wilgotny i że nawet grozi zawaleniem tak, że już ze względu samego bezpieczeństwa życia trzeba takowy zamknąć.

Dalej podnosi Rada szkolna okręgowa, że dzieci obowiązanych jest w tejże gminie tyle, że się ani mała część tychże w dotychczasowej izbie pomieścić nie może i że się staje konieczną rzeczą drugiego nauczyciela do tamtejszej szkoły przydzielić, wzywa zatem Radę szkolną miejscową, aby natychmiast przedsięwzięła kroki celem wynajęcia na szkołę odpowiedniego domu o dwóch izbach naukowych i urządziła takowe, tudzież aby się postarała u gminy o środki pieniężne celem wystawienia własnego odpowiedniego budynku szkolnego. Rozporządzenie to zawiera groźbę, że w razie przeciwnym uskuteczni się budowę szkoły z urzędu na koszt obowiązanych do utrzymania szkoły.

Zastosowując się do powyższego rozporządzenia i wskazówek c. k. Rady szkolnej okręgowej w Białej zmuszoną była Rada szkolna miejscowa jak najrychlejszy pomyśleć o sporządzeniu najpierw planu i kosztorysu budowy szkoły, który nie był zbyt łatwy do wykonania, a to z powodu wielkiej rozległości gminy Polanki i sporów wskutek tego wynikłych, gdyż każda część gminy chciała, by na jej terytorjum nowa szkoła stanęła, a względnie by stawiano naraz dwa odrębne nowe budynki szkolne z osobnymi ogrodami i urządzeniami przynależnymi.

Rada szkolna miejscowa zasięgała ciągle pod tym względem opinii c. k. Rady szkolnej okręgowej w Białej, tak co do miejsca oraz ilości budować się mających szkół, jako też i stosownych planów szkolnych. Nareszcie w roku 1894 jednogłośnie zadecydowały tak strony konkurujące, jako też i c. k. Rada szkolna okręgowa, iż należy w gminie Polance Wielkiej wystawić w środku wsi jeden większy piętrowy budynek szkolny, któryby mieścił trzy sale naukowe i pomieszczenie dla dwóch nauczycieli. Liczono zaraz po wystawieniu budynku szkolnego, wskutek licznej frekwencji dzieci obowiązanych, których cyfra obecnie dochodzi do 300, na otwarcie trzyklasowej szkoły w tejże gminie, pomimo, że obecnie szkoła tamtejsza dla braku budynku nosiła nazwę szkoły jednoklasowej, i na tej też podstawie jednogłośnie przyjęto dołączony plan tejże szkoły.

Inaczej atoli rzecz miała się z kosztorysem. Tutaj zadanie było nie łatwe, gdyż gmina Polanka leży w tak nieszczęśliwym położeniu, że jest pozbawiona wszelkich możliwych i łatwych komunikacyj pod względem dowozu materiału budowlanego, którego w miejscu bezwarunkowo nie ma. I tak, kamień do fundamentów musiał być sprowadzany z Porąbki, oddalonej o 2 mile, piasek ze Soliska Oświęcimskiego lub z pod Zatora. jedna i druga miejscowość oddalona o 1½ mili, zaś wapno z Prus o 2½ mili, a cegła z Oświęcima. Dla tego też po ogłoszeniu wypuszczenia budowy w przedsiębiorstwo zgłoszoną została tylko jedna oferta przez budowniczego p. Biowskiego z Bielska, która wynosiła możliwie najniższą cyfrę 13.350 złr. a gdy się do tego doliczy zakupno gruntu pod szkołę wraz z ogródkiem za kwotę 800 złr., tudzież wstawi się na wewnętrzne urządzenie minimalną kwotę 370 złr., to w takim razie całość wynosić będzie przeszło 14.500 złr.

Rozchodzi się zatem obecnie gminie Polance Wielkiej o przeprowadzenie repartycji tejże kwoty na strony konkurujące i o pokrycie tak znacznej sumy, a dalej, według której zasady repartycja owa ma być przeprowadzoną, kiedy ustawa z roku 1873 o zakładaniu i budowie szkół ustaje obowiązywać z dniem 31. grudnia 1894, a na jej miejsce wchodzi w życie z dniem 1. sty-

cznia 1895 roku ustawa z dnia 24. kwietnia 1894, a budowa rzeczonyj szkoły jest co dopiero rozpoczętą a ukończoną być ma w następnych latach 1895 i 1896.

Otóż kombinacya rachunkowa wykazała następujące poglądy :

Ustawa szkolna o budowie i zakładaniu szkół z roku 1873 zobowiązuje strony konkurencyjne w ten sposób, iż obszary dworskie są obowiązane ponosić $\frac{3}{11}$ części, a gminy wiejskie $\frac{9}{11}$ części ogólnej sumy kosztów budowy, zatem w obecnym wypadku przypadałoby na obszar dworski w Polance 3.600 złr., a na gminę 10.890 złr.

Gdy jednak z dniem 1. stycznia 1895 roku weszła w życie nowa ustawa szkolna o kosztach zakładania i utrzymywania szkół ludowych z dnia 24. kwietnia 1894 (Dz. rozp. kraj. Nr. 49,) która w artykule 9. nie pozwala obciążać stron konkurencyjnych w jednym roku większą kwotą jak 40% dodatków od podatków stałych, i to nie dłużej jak przez trzy lata po sobie następujące, dla tego w tym wypadku rachunek przedstawiałby się następująco :

Gmina Polanka Wielka opłaca stałych podatków 2.990 złr., czyli w zaokrągleniu kwotę 3.000 zł., zatem 40% dodatku od tejsze sumy uczyni rocznie 1.200 złr. a przez lat trzy 3.600 złr.

Obszar dworski w Polance opłaca stałych podatków rocznie 860 złr., czyli w zaokrągleniu 900 złr. więc 40% dodatku uczyni rocznie 360 złr., a za trzy lata 1.080 złr. Doliczywszy zatem należytość od gminy 3.600 złr. do sumy 1.080 złr. przypadłej na obszar dworski, osiągniemy kwotę 4.680 złr., pozostaje zatem niedobór 9.820 złr., którą to kwotę wedle art. 9 nowej ustawy szkolnej, miałby pokryć fundusz krajowy.

Gdy atoli w tym wypadku wobec tak znacznej sumy, przypadającej do pokrycia na fundusz krajowy, zachodzi uzasadniona obawa, że Wysoki Sejm a względnie komisya budżetowa nie jest przygotowaną na przyjęcie tak znacznej kwoty, a dalej, że w tym wypadku gmina wraz z obszarem dworskim ponosiłaby tylko $\frac{1}{3}$ część ogólnych kosztów budowy, a kraj musiałby przyjąć na siebie $\frac{2}{3}$ części całychże kosztów.

Dla tego komisya szkolna wnosi: Ponieważ budowa szkoły ludowej w Polance Wielkie według przeprowadzonych rokowań i przedłożonych planów oraz kostorysu, a zatwierdzonych przez c. k. Radę szkolną okręgową w Białej i jedynie pod surowem zagrożeniem tejsze jak świadczy dołączone polecenie z dnia 24. czerwca 1892. l. 158. musiała być rozpoczętą w r. 1894, zaś wykończenie tejsze nastąpi w r. 1895. a w razie braku funduszu 1896, dalej że repartyeya rozkładu kosztów budowy na strony konkurencyjne po koniec roku 1894 jako peryodu obowiązującej dawnej ustawy z r. 1873. przeprowadzoną nie jest, a obecnie o zastosowanie repartyeyi kosztów do nowej ustawy wspólnie rada szkolna miejscowa z gminą oraz obszarem dworskim nprasza, aby gminie Polance Wielkiej zezwolić na repartyeyę kosztów według nowej ustawy z dnia 24. kwietnia 1894. roku, jednakże na pokrycie niedoboru według art. 9. tejsze ustawy nie można przyjąć więcej na fundusz krajowy, jak połowę wykazanego niedoboru t. j. w zaokrąglonej sumie kwotę 5.000 zł. czyli $\frac{1}{3}$ część ogólnych kosztów budowy tejsze szkoły, a pozostałe $\frac{2}{3}$ części mają pokryć gmina i obszar dworski według 40% dodatku do podatków zakładanych przez tyle lat aż kwota umorzona będzie, dla tego :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę L. s. 377. odstepuje się Wysokiej c. k. Radzie szkolnej krajowej aby z funduszu 50.000 zł. szkolno krajowego udzieliła gminie Polance Wielkiej w r. 1895. odpowiednią kwotę.

Przewodniezący :

J. Czartoryski w. r.

Sprawozdawca :

Kramarczyk w. r.

Faint, illegible text covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side.